Төрөөбүт түөлбэбит чэчирии сайыннын!

САҺА ОЛОХ

Чурапчы улууһун хаһыата

ХАҺЫАТ 1931 СЫЛ АЛТЫННЬЫ 15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

2003 сыл Алтыннаах 30 күнэ Чэппиэр № 126 (9036)

Кыстык - 2003

АРДС КҮННЭЭҐИ ТҮБҮКТЭРЭ

Улууспутугар дьон олоҕун таһымын үрдэтэр, нэһилиэннэ олорор, үөлүнүр усулуобуйата толору хаччыллыылаах буолуутун туһугар тустаах тэриллэри таһынан аналы сулууспалар үөскүүллэр. Кинилэр үөлэрин ымпыгын-чымпыгын бу сулууспалар өнөкөрүнэн туһаммыт эрэ киһи толору билэн эрдэҕэ. Олортон биир ураты суолталаахтарынан "Олорор дьиэҕэ, коммунальнай хаһаайыстыбаҕа уонна энергетикаҕа" ГУП Чурапчытаабы филиалын аварийнай-өремүннүүр диспетчерскэй сулууспата (АРДС) буолар. Манна начальникпынан быйыл күүнүнүттэн П.П.Линигин ананан үлэтин саҕалаата. Петр Петрович бу иннинэ улуустааҕы дьиэ-уот, коммунальнай хаһаайыстыба управлениетыгар итиннэн хаччыллыы отделын маастарынан өр сылларга үлэлээбитэ.

Аварийнай-өремүннүүр диспетчерскэй сулууспаҕа штат быһыытынан 18 киһи киллэрилэр: 4 диспетчер, 4 сварщик, 8 слесарь-сантехник, 2 суоллар. Итиннэ штаты таһынан маастар уонна бригадаалар баалаах. Сулууспа үлэтин сүрүн хайысхатынан ититии систематыгар алдьаныы-кэһэнии, тоҥуу-хатыы тахсар түгэнигэр суһал көмөнү оҥоруу буолар. Ол күүдүк, улуус барыы котельнайдарыгар, юкин ититэр системаҕа холбоммут объектарга саахалланыы таҥыстаҕына тута бу сулууспаҕа биллэриллэр. Онтон диспетчер дьыҥыурунай сменаҕа суһал ыҥырыы киирбитин туһунан иһитиннэрэр. Ол кэнэ үлэһиттэр тута миэстэлигэр тийэн үлэлээбитинэн, саахалланыыны туораппытынан бараллар. Итии сэргэ быйыллыттан толору хаччыллыыга киирбит дьиэлэри керуу-истии эмиэ юкиилэр эбэһинэстэригэр бэриллиэ. Киин салгынньэбит Константинов уулуссатыгар турар биэс олорор, улуус дьаһалтатын уонна ол таһыгар турар олорор дьиэ толору хаччыллыылаахтар. Онно эбии бу күүнүнүттэн II кварталга 2 уопсай олорор дьиэ, итии туалет уонна Ныдьылигэ гостиница холбоннулар. Онон сулууспа үлэтэ кэҥэн, эбии 3 слесарь штата киллэрилэн, үлэһиттэри ыйыттар.

Саас оттук сезона тумуктэнэтин кытта сулууспа үлэһиттэрэ барыы объектары, трассалары кэрийэн кереллөр, ханна туох үлэ ыытыллыахтааҕын бэлиэтэнэн күүн эрдэттэн өремүн, ситэриихоторуу, турбалары уларытыы, абырахтааһын үлэлэрин ыыппытынан бараллар. Оттон күүн ититии бэриллибитин кэнэ икки, үс ый устата запуск ыйдара диэн буолаллар. Ол эбэтэр бу кэм устата объектар барыы холбонон бүтэллэр, итэҕэстэр-быһаҕастар көстүллүөр, туоратыллаллар. Билиҥҥи туругунан баланнаа куһаҕана суох – барыы объектарга ититии бэриллэн турар, кутталы үөскэтэр объект суох. Ол эрээри тумуктэри оҥорор эрдэ, кыстыка бэлэмнээнии үлэлэрэ төһө үчүгэйдик ыытыллыбыттара мантан ыһыллыбыттара көстүөхтэрэ.

Үлэһиттэр суоҕанан дьыҥыурустубалыыллар. Биир сменаҕа сварщик уонна иккис слесарь тураллар. Итии таһынан саллааска хайаан да биир смена ананар.

– Авария тахсыыта биһигиттэн тутуга суох, ол ититэр системаны тарпыт сварщиктартан, слесардартан тутуллуктаах. Оттон биһиги үлэбит аварияны тохтотуу, эмсэҕэлээһини, хоромньуну таһаарбат туһугар үлэлээбиппит буолар, – диэн начальник Петр Петрович этэр. – Быйыл күүн улууспутугар "Олорор дьиэҕэ, коммунальнай хаһаайыстыбаҕа уонна энергетикаҕа" ГУП республикатааҕы коллегията буолан аастыта. Бу дьаһалынан сибээстээн сулууспабыт оборудование оттуйан сурдэҕин хаччыллыына диэхэ наада. Ол күүдүк, биир УАЗ-фермер, 5 рация бизнэдилэр. Онон үлэбит тэрээһинэ тубуста. Суһал ыҥырыыга [illegible] сана соҕудаҳтары ылан иҥэр. Суһал ыҥырыыга сана массыынаҕытынан сылдьабыт. Итиннэ биир саамай улахан көмөнү көтө сылдьар электростанция биэрэнкэр оҥордулар. Бу станция сүрдэх дьоҕус, ыамтата улахан, бензининэн барар, массыынабытыгар тиэйэ сылдьан ханнык баҕарар сиргэ, хайа баҕарар баланнаа тийэн үлэни ыытар кыахтаныбыт. Урут авария тахсыбыт сиригэр тийэн уокка холбоһор этибит эбэтэр соҥуллар диэльнэй сварочнай аппараты илдьэ бараллара. Үлэһиттэр барыы чараас, хаһыҥ спец-таҥаһынан хаччыллыннылар. Эмиэ быйыл күүн хонтуорабыт иһин, таһын капитальнай өремүннэстибит. Онон техническэй өттүнэн күүгүрдүбүт, үлэлиэргэ сөпкөөх усулуобуйа тарилиннэ.

– Маннык эппиэтинэстээх үлэҕэ сылдьар дьон идеэлэрин толору баһылаабыт буолуохтарын наада. Этиги кадрдарыт таһымнара хайдаҕый?

– Коллективпытыгар үһүн кэмнэ үлэлээбит опыттаах да, эдэр, саҥа күүстэр да баалларыт. Анал үрдүк үөрэхтээх киһибит диэн суох, үүстэр курстарга идэ ылбыт дьон. Ол гынан баран, биһиги үлэбитигэр улахан өттүн практическай билии, сатабыл быһаарар. Оттон сулууспабытыгар опыттаах кадрдар олохсуйан үлэлээн эрэллэр диэн үөрэ этиэхэ наада. Ол күүдүк, маастарбыт, слесарьбыт, сварщикпыт, барытыгар барыы сыһыаннаах Семен Михайлович Макаров, саһын тухары коммунальнай хаһаайыстыбаҕа кочегардаабыт, бэйэбит ветераммыт, сатабыллаах бригадьырбит Василий Васильевич Никитин, опыттаах үлэһиппит Василий Николаевич Петров эдэр кадрдары үөйүүгэ улахан көмөнү оҥороллор. Дьиэлэри толору хаччыллыылаах оҥоруурга анал үөрэхтээх кадрбыт эмиэ суох, онон бу өттүгэр ыарахаттары көрсэбут.

– Үлэҕитигэр туох проблемалар баалларый?

– Биһиги үлэһиттэрбит аҥардас турба тардар, өремүннүүр эрэ дьон буолбатахтар, кинилэр дьону кытта быһаччы алтыһар, үлэлиир дьон. Онон хаачыстыбаны кытта сэргэ үлэ культуратын, бэрэдэги ирдиибин. Саахал таҥыстаҕына сулууспа үлэһиттэрэ түүн-күүс дьиэлэргэ кетен түһэн оҥороллор. Маныаха сөпкөөхтэр, кыыпырар да дьон [illegible] буолаччылар. Турбалара тоҕо баран, тоҥмут-хаппыт дьон ньиэрбинэйдиилэрэ биллэр, ол гынан баран, биһиги үлэһиттэрбит эмиэ сурдэх ыарахан үлэҕэ сылдьар дьон буолаллар. Онон бу түгэнтэ нэһилиэннэҕи өйөбүллэхтик сыһыаннаһарга, тулуурдаах буоларга ыҥырыам этэ. Аны туоратан үлэҕэ мэһэйдэри таһаарыы түбэлтэлэрэ үүстүк тахсаллар. Ол күүдүк, кэнники кэмнэ дьон задвижкалары сабыталаатылар. Чуолаан интернат-оскуола томторуттан хас да түбэлтэ таҥыста. Маны оҕолор дьэбэлэнэн оҥоруохтарын сөп. Ол гынан баран, задвижканы кыччатан, улаатыннаран дьиэҕэ ититии биэрикиэ сөп, ол түмүгэр анараа дьиэ сыыйа сойон барар.Онон бу түбэлтэлэр улахан да дьон өттүттэн тахсаллар. Оттон кыһыҥҥы бытаҕан тымныыларга дьиэ 2 чааһынан тоҥор. Задвижка үүстүк регулировкаланыа суохтаах. Алдьанан түһэр түбэлтэтигэр олорчу өйүллэн, үөһэ өттө уларытыллан, манан кэлэн аанар уу араарыллар, наада буоллаҕына давлениены суох оҥорор сыалтан котельнай да үлэтэ тохтотуллуон сөп. Онон дьон-сэргэ бу быстах саная төһө эбэх киһи үлэтин, сыратын, бириэмэтин ыларын, тоҥуону-хатыыны таһаарарын ыҥырыалаан керуактэрэ уонна сыаналыахтара диэн эрэнизэи баҕарыллар.

– Петр Петрович, кэпсээниг иһин махтанабын, үлэҕитигэр ситиһиилэри эрэ, суһал ыҥырыылар киирбэттэригэр баҕарабын. Оттон нэһилиэннэҕи хас биирдиибит олоҕун таһыма, усулуобуйата бу сулууспа үлэтиттэн быһаччы тутулуктааҕын өйдүүрүгэр, сөптөөхтүк сыаналыырыгар эрэнэбин.

С.БОРИСОВА.

Хаартыскаларга: 1. Үлэ күнэ сүбэлэһиттэн саҕаламмат. 2. В.В.Никитин, В.Н.Петров суһал ыҥырыыта бараары турар.

АЛАҐАРГА КОМСОМОЛ АЛБАН ААТЫН ЭСТАФЕТАТА

Алтыннаах 24 күнэ. Кыырпах даҕаны былыта суох эрээри кыһыҥҥы тыыныгы илгийэр курустаал таас күн. Бу күн Алаҕар нэһилиэгэр аҕа көлүөнэ дьон эрчимнээх эдэр саастарын, комсомоллаабыт кэмнэрин саная, оҕо аймах история сарбыллыбат бириэ сурун кэрдиис кэмин өйдөрүгэр-санааларыгар иҥэрэн бары өрө күүрүлэхтик, санаалара көтөҕүллэн сылдьаллар.

Алаҕарга Комсомол Албан Аатын эстафетата үөрүүлээх миитингэн саҕаланна. Нэһилиэк баһылыга В.М.Тимофеев, ыҥырылаах малдьыттар улуус баһылыгын социальнай боппуруостарга солбуйааччы А.С.Иустинова, 1956 – 1959 сс. Чурапчытаабы комсомол райкомун бастакы секретара, үлэ, тыыл ветерана Н.М.Кладкин, 1968 – 1973 сс. Алаҕардаабы маҥнайгы сүүрүк комсомольскай тэриллэ секретара Ф.И.Гоголев Ленинскай комсомол 85 сылынан эҕэрдэ тылларын тиэртилэр, оччотооҕу кэмнэри ахтан аастылар. Салгыы бөҕүөлэк килбэйэр киинигэр "Кичээн" [illegible] площадкаҕа [illegible] буолла. Туһаҕай кестуулэхх, аныы олох сиэрнигэр эппиэтэһэр оҕо аймах площадката аҥыллыытыгар өбүгэлэрбит үгэстэриннэн аал уот оттуллан, кырачаан оҕолор дьол үнкүүтүн үнкүүлэн мустубут дьон сүргэтин көтөхтүлэр. Чыалпарааттан төрүттээх Чурапчы сэлиэнньэтин баһылыга И.И.Оконешников төрөөбүт түөлбэтэ чэчирии сайдарын туһугар кэс тылын тиэртэ, улууставы спорт отделын начальника Н.Н.Гуляев бу үөрүүлэхх түгэнинэн нэһилиэк олохтоохторун эҕэрдэлээтэ.

Салгыы Чурапчы сэлиэнньэтин уонна Алаҕар нэһилиэгин хамаандалара волейболга доруобуу көрсүһүүлэрэ ыытылын [illegible] Оскуолаҕа араас кэмнэ комсомоллуу сылдьыбыт аҕа көлүөнэ үөрэнээччилэри кытта "төгүрүк остуол" тупа олорон саная атастастылар, комсомоллаабыт кэмнэрин умнуллубат түгэннэрин ахтан-саная аастылар, оччотооҕу кэм ырыаларын ыллаатылар. Ол кэннэ олохтоох Ырыа киинигэр үбүлүөйдээх датаҕа аналлаах дьоро кэпсээ комсомол туһунан үүс иһирэх тыллар этилиннилэр, ырыалар ылланнылар. "...Эн, комсомол, мин дьолум!" диэн ырыа тыллара бу киэһэ уостан туспэтилэр. Комсомол Албан Аатын эстафетата "ырыа-тойук" аргыстаах фахеллаах хаамсыынан тумуктэннэ.

Галина ГОВОРОВА.

КИНИГЭ СҮРЭХТЭНИИТЭ

Тыыл уонна үлэ ветерана, Ленин орденын, Үлэ Кыһыл Знамята орден кавалердара, колхозтаахтар Бүтүн Союзтаабы үһүс съэзтэрин делегата, РСФСР тыатын хаһаайыстыбатын, норуотун үөрэҕириитин туйгунара, СР тыатын хаһаайыстыбатын үтүөлэх үлэһита, Чурапчы улууһун Бочуоттаах гражданина Р.А.Филиппов "Дьаҕа баһыттан саҕаланан..." диэн кинигэтин сүрэхтэниитэ автор тереебут нэһилиэгэр Чакырга буолан аастта.

Дьоро киэһэ Чакыр орто оскуолатын үөрэнээччилэрэ Роман Афанасьевичка анаммыт монтажтарынан, учуутал Т.И. Адамова туруорбут автор оҕо саһын дьыһыйэр инсценировкатынан саҕаланна. Роман Афанасьевич кинигэтин хайдах быһыылаахтык суруйбутун туһунан кылгастык билиһиннэрдэ, кинигэ тахсыытыгар көмөлэспут "Туймааданефть" ГУП НК-га (ген. дир. И.К.Макаров), Чурапчы улууһун дьаһалтатыгар (баһылык И.Н.Аммосов) уонна чугас дьонугар кэргэнигэр Елена Иннокентьевнаҕа, кыһыгар Катяҕа, балтыгар Снежанаҕа махтанна.

Улуус баһылыга И.Н.Аммосов, урукку Эрилик Эристиин аатынан колхоз, совхоз нэһилиэктэрин Чакыр, Хайахсыт, Хадаар, Хоптоҕо баһылыктара Т.В. Адамова, В.Е. Федоров, В. В. Никонов, Г.Г.Кузьмин, улуус тыатын хаһаайыстыбатын управлениетын начальника И.И.Филиппов, культура управлениетын начальника Д.Д. Попов, улуус ветераннарын сэбиэтин председателэ М.Н.Матвеева, суруйаччы С. Р. Данилов – Роман Данилов, Филипповтар сиэннэрэ, суруйаччы В.Е. Васильев – Харыскал, филологическай наука кандидата С.Д. Гаврильева – Елинова, бырааба геолого-минералогическай наука доктора В.Е. Филиппов, балта А.Е. Григорьева, кыыһа М.Р. Артемьева, аймахтара, биир дойдулаахтара, Чакыр орто оскуолатын директора А.В.Неустроева уо. д. а. эҕэрдэ тылларын эттилэр. Саха сирин Суруйаччыларын соҕуттан кэлбит телеграммены, Амма Соморсуйуттан кэлбит суругу аҕаан иһитиннэрдилэр.

Варвара Тарбахова хомуска оскуолатына, Гаврил Жирков, Марианна Романова, Анастасия Аммосова, Наталья Аммосова, Николай Саввин, Петр Петров уо.д.а. ырыалара-тойуктара биэчэри киэргэтилэр.

Түмүгэр Р.А. Филиппов биэчэри тэрийбит нэһилиэк баһылыгар Т.В. Адамоваҕа, оскуола директора А.В. Неустроеваҕа, биэчэри иилээн-саҕалаан ыыппыт улууставы библиотечнай ситим директорыгар В.А.Платоноваҕа, барыы көмөлэспут дьонугар махтал истиг тылларын аналта. "Күүс, кыах тиэ тиийэриннэн саҥны үлэлиэм, билигин да кинигэҕэ киирбэккэ хаалбыт матырыйаал эбэх", – диэтэ.

Николай ФИЛИППОВ.

Чурапчы улууһунаарыы муниципальнай тэриллии УУРААХ

№ 336 Алтыннны 23 күнэ, 2003 сыл

Российскай Федерация Государственнай Думатын депутаттарын быыбарыгар быыбардыыр учаастактары тэрийэр туһунан

"Российскай Федерация Федеральнай Мунньаҕар Государственнай Дума депутаттарын быыбарын туһунан" Федеральнай Сокуонтан олоҕуран быыбардаччылар суоластаахтыннарын ыытыыга уонна суоластаахын тиэмэтигэр быыбардаччылар ахсааннарыгар уонна кинилэргэ табыгастаах буолуутуттар сөп түбэһиннэрэн улуус территориятыгар 29 быыбардыыр учаастактары тэрийэргэ:

1. Алаҕардаахы 667 №-дээх – Алаҕар нэһилиэгин территорията, кинэ Чыалдара бөҕүөлэгэ, т. 28-326.

2. Баҕаатаахы 668 №-дээх – Баҕаа нэһилиэгин территорията, кинэ Тойон бөҕүөлэгэ, т. 28-322.

3. Болтоҥотоотоохо 669 №-дээх – Болтоҥо нэһилиэгин 2-с Харбала бөҕүөлэгин территорията, кинэ 2-с Харбала бөҕүөлэгэ, т. 25-529.

4. Кыҥдаллаахы 670 №-дээх – Болтоҥо нэһилиэгин Кыҥдал учаастагын территорията, кинэ Кыҥдал бөҕүөлэгэ, т. 25-514.

5. Хатылытаахы 671 №-дээх – Хатылы нэһилиэгин территорията, кинэ 1-кы Харбала бөҕүөлэгэ, т. 25-322.

6. Болугуурдаахы 672 №-дээх – Болугур нэһилиэгин территорията, кинэ Мыҥдаҕайы бөҕүөлэгэ, т. 29-329.

7. Соловьевтаахы 673 №-дээх – Соловьев нэһилиэгин Мырыла бөҕүөлэгин территорията, кинэ Мырыла бөҕүөлэгэ, т. 29-343.

8. Хаҥыйахтаахы 674 №-дээх – Соловьев нэһилиэгин Хаҥыйах учаастагын территорията, кинэ Хаҥыйах бөҕүөлэгэ.

9. Арылаастаахы 675 №-дээх – Кылаанньах нэһилиэгин территорията, кинэ Арылаах бөҕүөлэгэ, т. 23-739.

10. Кытаанахтаахы 676 №-дээх – Кытаанах нэһилиэгин территорията, кинэ Кылэнки бөҕүөлэгэ, т. 27-641.

11. Мугудайдаахы 677 №-дээх – Мугудай нэһилиэгин территорията, кинэ Мараалаайы бөҕүөлэгэ, т. 27-641.

12. Таҥнайдаахы 678 №-дээх – Таҥай нэһилиэгин территорията, кинэ Таҥай Дирэнгин бөҕүөлэгэ, тел. 27-339.

13. Одьулуннаахы 679 №-дээх – Одьулуун нэһилиэгин Дьабыыка бөҕүөлэгин территорията, кинэ Дьабыыла бөҕүөлэгэ, т. 24-310.

14. Үрэх-Куөрэтээҕи 680 №-дээх – Одьулуун нэһилиэгин Үрэх-Куөрэ учаастагын территорията, кинэ Үрэх-Куөрэ бөҕүөлэгэ, т. 24-355.

15. Улуу Куоллааҕы 681 №-дээх – Сылаҥ нэһилиэгин Улуу Куол бөҕүөлэгин территорията, кинэ Улуу Куол, т. 23-342.

16. Улахан Куоллааҕы 682 №-дээх – Сылаҥ нэһилиэгин Улахан Куол учаастагын территорията, кинэ Улахан Куол бөҕүөлэгэ, т. 23-317.

17. Түөйэтээҕи 683 №-дээх – Сылаҥ нэһилиэгин Түөйэ учаастагын территорията, кинэ Түөйэ бөҕүөлэгэ, т. 23-323.

18. Бэрэтээҕи 684 №-дээх – Сылаҥ нэһилиэгин Бэрэ учаастагын территорията, кинэ Бэрэ бөҕүөлэгэ, т. 23-310.

19. Үрүҥ Куоллааҕы 685 №-дээх – Хадаар нэһилиэгин Үрүҥ Куол бөҕүөлэгин территорията, кинэ Үрүҥ Куол бөҕүөлэгэ, т. 26-566.

20. Уорбатаахы 686 №-дээх – Хадаар нэһилиэгин Уорба учаастагын территорията, кинэ Уорба бөҕүөлэгэ, т. 26-311.

21. Мэлдьэхсиэтээҕи 687 №-дээх – Хоптоҕо нэһилиэгин Мэлдьэхси учаастагын территорията, кинэ Мэлдьэхси бөҕүөлэгэ, т. 26-311.

22. Хоптоҕолоотоохо 688 №-дээх – Хоптоҕо нэһилиэгин территорията (Мэлдьэхси учаастагын киллэрбэккэ туран), кинэ Дирэнг бөҕүөлэгэ, т. 26-390.

23. Чакырдаахы 689 №-дээх – Чалыр нэһилиэгин территорията, кинэ Тойон бөҕүөлэгэ, т. 26-724.

24. Туора Куоллааҕы 690 №-дээх – Хайахсыт нэһилиэгин территорията, кинэ Туора Куол бөҕүөлэгэ, т. 26-624.

25. Кинн 691 №-дээх – Өйүк үрэҕэ Сылаҥнаыр трассаны кытта хобоҥор сириттэн сабалаан Өйүк үрэҕинэн Чурапчы куөкүн арҕаа кытылынан Куохара үрэҕинэн ШКМ аннынаарыы мостаттан 1,2 кварталлар икки арыыларынан (Ярославскай үөл. 34 №-дээх дьиэлэрин киллэрэн туран) Ярославскай, Комсомольскай, Красильников уулуссаларынан Сылаҥнаыр трассанан Өйүк үрэҕэр диэри кыраныыссанан хабыллар территория, кинэ "Айыылаан" СК, т. 41-482.

26. Куоҕалытаахы 692 №-дээх – Эрилик Эристиин уулуссата куоратыыр трассаны кытта хобоҥор сириттэн сабалаан арҕаа мостаҕа диэри, онтон Куохара үрэҕинэн ветстанция мостаттан Комсомольскай, Красильников уулуссалаан мостаттан Сылаҥнаыр трасса Өйүк үрэҕэр тиийэн хобоҥор сириэр диэри кыраныыссанан аҕыс оттуур-сылаҕ территория, кинэ – гимназия спортивнай саалата, т. 41-498.

27. Маарыкчаанньаахы 693 №-дээх – Д.П.Лазарев аатынан таас мостаттан сабалаан Куохара үрэҕинэн ШКМ аннынаарыы мостаттан 1, 2 кварталлар икки арыыларынан Ярославскай, Комсомольскай уулуссаларынан ветстанция мостаттан Куохара үрэҕинэн арҕаа мостаҕа диэри, онтон Эрилик Эристиин уулуссатынан куоратыыр трассанан Карл Маркс уулуссанан таас мостаҕа диэри кыраныыссанан хабыллар территория, кинэ – оҕо музыкальнай оскуолата, т. 41-585.

28. Чаҥнаахы 694 №-дээх – Д.П.Лазарев аатынан таас мостаттан сабалаан Куохара үрэх сиэнэ Чурапчы куөлун соҕуруу кытылынан куоратыыр трассанан (ДЭС-ҥа, аэропорду киллэрэн туран) Карл Маркс уулуссатын таас мостаҕа калаҥ тиксиэр кыраныыссанан ыраанан хабыллар территория, кинэ – Чурапчы I сүүрэх оскуолатын 5 №-дээх корпуһа, т. 41-326.

29. Новогородтаахы 695 №-дээх – Мурун Тыымпыйа, интернат-оскуола территориялара, кинэ – оҕо спортивнай оскуолата, т. 41-360.

Улуус муниципальнай тэриллиитин бөҕүөлэгэ И. АММОСОВ

Д. П. Коркин төрөөбүтүн 75 сылыгар

БУ БААРДЫЫ САНААН...

Дмитрий Петрович Коркин Одьулуунтан Чурапчыга киирэн үлэлээбит кэмигэр СЭКЭЭМ (колхозтаах ыччаттар оскуолалара) таҥнаҕы учууталлар бараах дьиэлэригэр Бараксановтарга олорбута. Уончаны эрэ кыайбат ангардас уолаттарга эдэр хаҥаайка Таня Дьяконова соҕотох этэ. Каргэнин тэбэрыстарын барыларын дьиэлээн, аҕатан, керу көҕүлүттан тутан олорбут кэмнэрин биллиэн үрэх-таа ахтар.

Мин оройуон кини бальыҥатыгар арга корпуска, билиэн инфекционнай, родильнай отделениелар баар дьиэлэригэр, стационарка биэс сыл палатнай медсестранан үлэлээбитим. Билиэн оччолорго ити дьиэҕэ хайдах баалтыгаттын саҥа саныыбын. Амбулатория, операционнай, инфекционнай, детскэй, плановой, терапевтическай, родильнай, сиэстэрэ-хаҥаайка, автоклавнай, куукуна, хирургия, лаборатория барыта ити дьиэҕэ палаталарга үлэлиилэрэ.

Бу мэнньик усулуобуйалаах балыыһаҕа Дмитрий Петрович 1960 с. күүн тутарга быарынан ыалдьан аммэҥэ киирбитэ. Ыарыһаттар сыҥаҕа палаталаҕа аҥаҕа ыараҕас буолан оруннуур быыстарынан кырыгыгыран эрэ каамаллар. Керуҥуергэ ыарыһаттар мэҥэ тахсыбат этилэр, онно олорор миэстэ, усулуобуйа суоҕа.

Дмитрий Петрович мэлдьи кинигэ ааҕа сытар буолаара, кимиэхэ даҕаны көмөлөхөн, эн-мин дэҥэн көмөлөспөтө. Аттыгар сытар Бахсы оҕото Титов Валерьянын бодоруһара да оо эрэйдээх сотору өлөөстэн туоратыбыта. Итиэннэ кини эйэҕэ сөпүйбүта, кутталлаах аҕыс санаатыттан матан хаалбыта, ардыы тэйиччи куойкаҕа көҥөртөрбүтэ. Эстиир ааҥа Ерилова Мария Ивановна туту эгдиэнэн эрэ эйыыра. Кенгуллаахтэр диэн собо балык ыиннэ этэ, этэ сиири олох боборо. Передача ааллаҕына биһигинни буолуччу көрөн ылардыгыгар сорудахтыыра. Саас буолан балык да кэстүбэт быыһыылаах. Дарын-дарын ветчестоок диэн оскорор аймаҕа Коркин Спиридон, кини кэргэнэ Окошешникова Маша сылдьаллара, атын кыы да кэлбэт эта. Дмитрий Петрович санаата суоҕа, көрсүө-сэмэй буолаара, арай хараҕын эрэ көрүүтэ бөйөтин ис туруттук уонна эн туохунан туту саныырын таайарга таабырын курдуга.

Биир үүнэ күн дьиҥнээх туруттубэр палаталарыгар киирбиттэр: "Байы эрэ, Аня, эн мин үчүгэй үөрэнээччим Маша Слепцова эдьиийэ эбиккин дии. Ол кыыска этэҕэр эрэ – нууччалыы кинигэлэ албахтык аахтын, кыыаска туту иститибитиҥ сылдьар, что-то пусто, что-то пусто", – диэн ылдьаннтэлэтэ. Мин наһаа сөпүйдүм, ыыбыынным, байаҕын эпиэпит саҥа саналаах төрүү дабаны тоолор кэпибиттэн дьэ эбии сэмнэн хаалым, аны үлэбэр кэлэр түүнү кытары ыараабыккэ ылы буолла. Хата, оҥу кини, байаҕа сэрэйэн быыһыылаах, хайдах эрэ санаабар судургутук, истиэхтик сыыһаналлар буолбута. Оччолорго тымырга бөрөлөрэ тиэхэрэ эмтэри кеннэру 400 ыл быыһыылаларга бэйэбит аптекабытыгар бөлөхтөнөллөрэ. Кунньаҕы анаабыннарган (назначение) ордубуттары тоолот буолбуттут. Петрович мустарах ыларга уонна туоруук уолаттары сэрэхэдэр үлэ чаабын. Кинилэ ыҥырбаан остолобуой ньуоскатынан тутуталлар. Ыйаабыннарын бөрөбөйөрөллиирэ, туту эрэ кэпсиир, дьаһайар быыһыылаах. Кинилэртэн өйдүүрүм – Шестаков Прокя, Ерилов Алеша, Карпов Слава, Романов Слава.

Дмитрий Петрович баалыыҥа мунурдаабыт быстарын эмиэ сыппыттаах. Оччолорго лөйөгөлөстөрө диэн суоҕа. Коллодий диэн үбаҕас киинэйинэн бөрөбөйөскинэ туттараллар. Килиэй хоҥуунабына баҕаҕа инфекция киириэ диэн куттаҕар этибит, дьиҥнээхтэбэ туттарсыыга хайаан да баробиэҕэлиирбит. Дмитрий Петрович бухатын кэрдэрбет этэ, "үчүгэй-үчүгэй" диэн баран тунгэрэ эргийэн кэбиһэрэ. Калин баалыыҥаттан тахсан да баран уоллараҥ Таняттан уонна мигиттэн дьиэбэр кэлэн ылара.

Биир сайын Дьокуускайга уларан туруу буолаҥыгар кэнилиэктэртэн кытта киирэн дьарыктаммыттара. Одьулуунтан Федор Винокуров бөҕүөлэ олорбута. Уҥуох ылар кэмигэр үүнэ буолан оскорон наар туруу түбүлүн кэпсэтэллэрэ. "Дорор, Сэмэн, эн куукуҥ сатаан түгэмнатыҥ, кимиэх кибиэрин эй", – диэн каргамнын хоҥуруйарын хаста да истибитим. Суолдар санаата суох күлэн мүчүгүнү опорор буолара. Интернат-оскуолаҕа үчүгэй спортивнай саалаларыгар уларан курэхтэниилэргэ бөҕүөгү дарыобинэбит быраабыньыктыы долгуйан ылара, дьон-сэргэ торуоруйара, ыыдьыт, хоҥсйо бөҕө сылдьара. Оччолорго дьахталлардыын курэхтэниини көрөр буолаҕыт. Онноҕор пыын, курдук сиисибит дьону үйбакка, биирдэ үөнэ эрэат ыскамыайка олохтут суулан аатараа биирдэ ыыммыс пыын туруттэ, хаҥа, даҥ-ойол тахсыбатаҕа.

Дмитрий Петрович кэлин ыалдьар буолан баран саҥын ыа албахтык хаамара. Биир биримэҕэ күн аҥын чараҥ диэки оруҥуй эҕэйдик, сотору-сотору тохтоон туран кэнниэн хайыһан кэбиһэ-кэбиһэ барар буолбута, кепай унтылаах, тобугар тиийэр иститэх сонноок, тууна баамыт саал быыаттаах, улахан үтүлүгүстэх буолара.

Убаастыр, ытыктыыр киһибит, үлүү тренер Дмитрий Петрович Коркин олорбут, уларабыт дарыобинэтигэр олоробут, кини дьиэтин таҥынан, хаамыт суолунан сылдьарбыт туоары бөҕүөгү кэлуоҕэҕэ кини сырдык уобараҥа мэлдьи тыыннаах.

Анна СЛЕПЦОВА – Эдэрэрова.

Оҕолорбут сүрүннэрэ

ТУСТУУНАН ДЬАРЫКТАНЫҤ

Өбүгэлэрбит сүүһүнэн сылар нөкүө өттүлэригэр ойоньообут-көрүлэрбит, түүлгэҕэ күн көрүөхэ кимнэрин-туохтарын турбуттуспут, күүстэрин-уохтарын биисибит оонньуулуурдаан туруу буолар.

Туруу диэн – күөн көрсүү, ыыйыыга дьулуур. Оо итии-сыыса, тургэн хамсаныы, чаҕыйаннаы булуҥас ой, биллэн турар, эрчиллии, күүс-күдэх нөвүө. Биһиги спортивнай оскуолабыт туруу саалаатыгар уол аймаҕы чэпиэн оҕосо тардар, улахан курдоох балыыннар сыаллаах үөлүнэр-хамсыыр. Күннэтэ ыаан тутта көрөр дьоммут – старшай тренер, СССР спордун маастара Игнат Михайлович Сысолятин, улуу Коркин иҥэ байытыныы туруулуу үтүйбут, үөрэлгит-тэлэйбит уолаттара Егор Дмитриевич Аркаков, Иннокентий Семенович Посельскай оҕолору эрчийэллэр. Ыраата барбакка саспыт үөрэх дьыыттан кэпсиир буоллахха, кинилэр дьарыктыыр уолаттара Д.Данилов кубоктан хамаандаҥан курэстэнитигэр 4-с төгүлүн бастаабыттара, олимпийскай чемпион Александр Иванов бириинигэр хамаандаҥан II-с миэстэ буолбуттара.

Уолаттар Россия курэхтэниилэриигэр да ситиһиилэстик кытталлар. Мин бикпэ үөрэхэр уонун Роберт Окороков (VIII кыл.) 2002 с. Россия чемпиона, Тимур Пестерев (X кыл.) Киевэҕэ ыытыллыбыт нодуоттар икки ардыларыгаалы турнир II-с миэстэлээх призера, Мичил Заморщиков (VII кыл.) 2003 сылга Дальнай Восток чемпиона, Копя Аянигов (IX кыл.) нодуоттар икки ардыларыгаалы турнир III-с, Дальнай Восток II-с миэстэлээх призердара. Дальнай Восток зонатыгар Ньургун Давыдов (IX кыл.) II-с, Попов Асам (IX кыл.) III-с миэстэни ылбыттара, Рустам Вензель эмиэ бириистээх миэстэҕэ тиксибитэ. Саввин Агафон, Наумов Паша, Андросов Игнат, Слепцов Коля, Корнилов Саша, Гуляев Миша, Аржаков Айсен уо.д.а. оҕолор республиканскай таҥымнаах курэхтэниилэр ыыйыллаахтара.

Бу биһиги күн аайы хөрсөр, сүүрэн-кэтэн, маниэтэн хачыгаастаһар, уруоҕа тиритэ-хорута эпиэтэтэр уолаттарбыт – республика, Россия чемпионнара, иннини эрэллэрбит. Эйигини уларан кэбуердэр хуутэллэр. Кытаанык, ыыйыы эрэ кынаттаныҥ, уруок чыгчааллары дабайын, үөрүү эрдэйиҥ эрэ билиҥ.

Куйду доҕоттоор! Талтаах, үмсүгүйүҥ, дьарыктаныҥ туруулуу, уол оҕолуу олох чочуурдарын хорсуннук туоруурга үөрэтэр спорт саамай күүстээх көрүҥүнэн!

Костя ОСИПОВ, ЧРОСИО VIII кылаасын үөрэнээччита, "Сырдык ыра" литературнай түмсүү чилизиэ.

"САХА РЕСПУБЛИКАТЫН ТУС ДЬАРЫКТААХ ҮЛЭҺИТТЭРИН ИДЭЛЭЭХ СОЮЗТАРА" ТЕРРИТОРИАЛЬНАЙ ТЭРИЛТЭ (ТО "ПРИТ РС") АНАЛ ТАҢААРЫЫТА

ДЬИЭ – КИҺИ УЙАТА, ИЧИГЭС БИҺИГЭ УОННА КЫҺАЛҒАТА

Биһиги профсоюзпут тэриллибитэ баларан ыйын 27 күнүгэр түөрт сылын туолла. Билигин кини иһиэн өссө үс юридическай тэриллэ үлэлиир. Үлэбит хайысхата үгүс: мин чопчу дьиэ бөлөхпүрүөпүгэр тохтуохтун баҕарабын.

2000 сылтан саҕалаан профсоюз иһиэн үлэлэһэбит дьиэ бөлөхпүрүөпүнан дьарыктанар үрдүк күлүүн бу дьыл күлүн түгэр ыйыттан саҕалаан "Жилье в рассрочку" диэн дьиэни - үөгү түгэр кооператив иһиэн үлэлиир. Өскөтүн 2000 сылтааҕа, биһиги дьиэлэн дьарыктанар кэмнэргэр, куорат киинигэр КПД дьиэҕэ биир хостоох квартираны 150 тыс. солк. ылыахха сөп эбит буоллаҕына, билигин маннык дьиэ сыаната 600 тыс. солк. буолла. Бу эргэ таас дьиэ сыаната. Оттон саҥа дьиэ квартираҕын сыаната тэпе буолуой? Онон дьиэ сыаната түгэн биэриэ эбэтэр хамнас үрдээн сыананы ситиэхпит диэн бэйэни саҥатыныы олоҕо суох. Сорох дьон харчыны баанка үүрдэран сыананы ситиэхпит диллэр, хаччы оннук тыныахха сөп эрэдэр, дьиэ сыаната үрдүүр бырыһыанын онон эмиэ он-биир сиппэккин.

Дьиэ диэн бу – киһи уйата, дүрдата. Дьиэ бөлөхпүрүөпэ билигин олус сытыытык турар. Биһиэхэ хаалыыны изнэ улуустартан үгүс киһи дьиэ бөлөхпүрүөпүгэр кэлэллэр. Сорохтор куоракка киирэн үчүгэй үлэ булан баран, аны тэриллэрэ дьиэнэн хаччыйбат буолан кыһалҕаланнар, үгүстэр үөрэхкэ киирбит оҕолорутар дьиэ ылыахтарын баҕараллар. Дьиэтэ-уота суох үскүл-таскыл сылдьан, үгүс оҕо үөрэбин бырабыыта бу – биһиги тэриллэрэ ардэтэн оҕолорбут үөрэнэр үсүлүөбүйаларын толкуйдаабаппытыттан тахсар суол. Сорохтор дьиэни куортамнаан олороллор. Дьиэ куортама билигин үрдэтэ-Холобур, таас дьиэҕэ биир хостоох квартира куортама ыйга 6 тыс.солк., үгүс хаһаайыстар алта ыйы эрдэ кэрдүүллэр, ити 36 тыс. солк. Аны куортамнга дьиэ кэрдүүр арааҥтан, тоҕо диэтэхпэ -үгүстэр - дьиэлэрбин–куортаммаан баран, бэйэлэрэ киинтэ кэпиит харчы эбэн дьиэ куортамнаналлар. Кэлэр сылга квартираҕа үрдүүрүнэн сибэстэхтэн, дьиэ куортама үрдүүрэ чуолкай. Уонна, үөпсайынан даҕаны, аҥын дьон дьиэтигэр быстах олорор хаһан баҕарар киһиэхэ дьайыыта күүһүн. Быйыл сайын улуустан киирэн үөрэхэх туттарса сылдьар биир оҕону кытары кэпсэппиттэхпин. Аймахтарыгар дьиэлэнэн олорор, ол дьоно оҕолору мунньуо диэн күлүүстэрин тылын биэрбэт эбиттэр. Маннык тыынан, бу оҕо күнү быһа куорат үстүн сылдьар, библиотекаҕа төлөөбөр харчыта суох буолан, эмиэ байэтин күрдүк улуустан сылдьар оҕолору булсан, улуссаҕа киибэни атыылыыр ларектэргэ күнү быһа олорон пиибэ ирдэргэ үөрэммит. Дьоно мунньаннараан биэрбит харчыларын барытын пиибэ оҥорбут. Бу оҕо үөрэхэх киирэн иннинэ дьиэтэ суох буолан иннинэ олоҕор эрэлэ сүтэр... Тыа олохтоохторо дьиэлэриттэн, сүөһүлэриттэн, техникаларын атыылаан саемат элбэҕэ 200-300 тыс. солк. харчыны үйүн кэм устатэ мунньан куоракка кэлэллэр. Бу суммаҕа туох дьиэни атыылаһыахха сөбүй? Хаанчыллыыта суох эргэ мас дьиэҕэ 1-2 хостоох квартираны. Оннуктар үгүс күрдүк кэсрэт кытыытыгар баар буоллаллар. Элбэх ыал дьыла, ол иһигэр иҥэр-аҥыыр, айдаанаах иирдэхэ туалета, уулуссатан уоту тайыы уонна киинтэн тэйиччи буолан үөрэнэр оҕолоруу сылдьарыгар ыраах.

Биһиги бэйабит оҕолору үөрэттэрэр сылтан улуустан киирэн куоракка дьиэтэ суох сылдьар хайдах эрэйдээбин эппитинэн-хаммытынан билбит дьон быыытынан бу маннык программаны үлэлэтэн, билигин аныгыстыы ЖСК диэн тэриллэ буолла үүнүүсайынна. Бу кооператив туох ураты буолуой?

– Үгүн болдьохтоох хэмэгэ (2-10 сылга) сууда харчыны бырыһыана суох биэрэр.

– Атыылаһыахтаах дьиэнэ сыанатын улуоттаан иэс ылар сууммаҥ харчытын хаайчахтаабакка биэрэр.

– Харчыгын уган мунньуммут күннүтэн саҕалаан эн харчыҥ атын дьон туһатыгар үлэлээн, ол күнтэн ыла бэйэҕэр рейтинг оҥостон барабыт. Өскөтүн урут харчы биэриитин хаалыннэй комитет быһаарар эбит буоллаҕына, билигин маны барытын компьютэр иннүө анал программа суоттаан таһаарар.

Рейтинг диэн туһуй? Эн уоттут харчыҥ хас күн дьон туһатыгар үлэлиир да, эн рейтингаҥ үрдүүр. Бастакынан, ючаратыҥ чугаһыыр, иккиһинэн, кооперативтан харчы ылаххына, төлүннэрэр болдьоҕун уган иһэр. Холобур, билигин эргэ таас дьиэҕэ 2 хостоох квартира сыаната 800000 солк. Эн сыаныгсорунуг бу 50%-ныын, оа эбэтэр 400000 солк. мунньуу. Бу сууманы туттына үгүсүгүн эмиэ сөп, оччоҕуна осуудаҕын тургэнник ылаҕын, оа эрэдэри тургэнник төлүннэрэҕин. Иккиһинэн, үйүннүк сытыарыахын эмиэ сөп, оччотугар төлүнүрэр кэлиҥ соччонон үйүүр. Маннык ситиминэн билигин кооператив 7 ый устата 175 чиэйэн баар, онтон 25 киһи дьиэлэнэ. Бу дьон 100-350 тыс. солк. осуда харчытын бырыһыана суох 2-4 сыл болдьохтоон ылылар. Билигиттэн турунан 4 сылтан итэҕэйэ суох барилле илик, тоҕо диэтэхэ мунньуммут хамнэрэ 7 эрэ ый. Маны таһынан 2-3 сылга болдьохтоон мунньа сылдьаччылар баалтар. Холобур оҕом оскуоланы бүтэриигэр диэри диэн.

Мин кинилэри саамай мудаарай уонна дьаһаллаах дьон быһыытынан сэнээбэппин. Дьэ бу кинилэр хаччы биһиги кооперативпытыттан элбэх сууманы 10 сылга тиийэ төлүннэрэр болдьохтоох ылыахтара. Дьыл-хонук тургэнник эйэр, бу хэмэгэ кинилэр харчылара иэсиҥэ 7 ыйы кинилэр туһаларыгар үлэлээн эрдэҕэ.

Сорох дьон кооператив ыйыллан хаалыа диэн куттаналлар. Кооператив ыйылыан сөп, ыын санаабар, үс бириччиннэхэк:

1). Өскөтүн харчы ылбыттар сатаан толоспатахтарыгэ.

2). Киһи киириигэ тохтоон хаалларыына.

3). Салалта сатаан тэрийбэтэрбинэ.

Маныаха мин хоруйум маннык:

Бастатак туран, дьон дьиэтэ кооператив аатыгар оҥоһуллар, телеспат туһалтэларигар дьизни босхолуулар, дьиэ атыылаан, үөлүү харчыта теннэриллэр, дьон үөлүт харчыта умайбат.

Иккиһинэн, дьиэ проблемата баарын тухары дьон кооперативка киирбитэ гохтуо суоҕа. Оҥу олох кэрдэрэ, бу 3 сыл устата биһиги иннүө 300-чаҕа киһи дьиэлэнна, кэлэр дьон аҕаана күннэтэ эбиир. Тоҕо диэтэхэ, улуустан дьон куоракка кэлүүгэ улаатта уонна үрдүкү күрдүк тыа оҕото уоспайга олорор үсүлүөбүйата суоҕунан үгүс тереппут оҕолуу куоракка дьиалии сатыыр. Биһиэхэ соторутааҕыта биир сүрдээх боччуннаах уолчаан, Дирин атро-оскуолатын ыытыахтара Ваня Тарасов сылдьан сэҥэрэһэн таҕыста. Бу сэтинньи ый 14 күнүгэр 1-кы курс студеннарын чиэстэйдик уонна саҥа тэриллибит "Хатыҥ чараҥ" диэн Чурапчыттан төрүттэах студеннар ассоциацияларыгар активы талыы буоларын кэлэсэтэ. Кими этэрбинэн, Чурапчы улуутуттан кэлэн үөрэнэ сылдьар студеннэр үөрэҕи бырааҕын барар биримиэнэлэрэ биир: уоспайдара суох буолан, онно-маҥна кыбыллан хоно сатаан үөрэҕи хотуттан уҥуохталлар эбит. Ваня байҕэ иэдэс сыл устата ыраах Хатастан сылдьан үөрэнэмит, уоспайга бэрт изҥиила тулаайах уонна активист буолан ыллыбыт. Аҕыйах хонуктааҕыта иэдэс үөрэнэр оҕолоох биир тереппут сылдьан кыһалҕатын үлэстэн аастА. Чугас улуустан сылдьабыт диэн оҕолорун уоспайга ылбатахтар, онон айылгыларыгар кыбыллан үөрэнэ сылдьаллар, биир хоско уонна буолан мустаннан хоноо турар эбиттэр.

Эппитим курдук, кооператив кэмпитэн 300-чаҕа киһи дьиэлэнна, кинилэр өссө салгыы дьиэлэрин туттарар, кэнэтэр-сыалтан саҥа калаччыларга дьиэлэрин атыылаан, биһиэхэ иккистээн харчы иэс ылан кэнэтиэхэ былааннаахтар. Биллэн турар, бу дьоммутун кытары иккистээн үлэлэһэргэ баланныт, хаардыыта итэҕайэбит.

Үсүһүнэн, биһиги тэриллэбит оҕолор дьиэ бөлөхпүрүөпүн быһаарыыга 4 сыл устата иҥэтиидэ диэн саныыбын. Специалистар элбэхтик киин куораттар спыттарык үөрэтэллэр. Бүтүн Россиятааҕы дьиэнэн дьарыктанар кооперативтар үөлэрин сүүрүннүүр гильдия Саха Республикатыгар дьиэнэхэ чилиэнэ буоллаабыт Үөскүбит түмүгүнэн Россия атын регионнарын кооперативтэрин бастыҥнарын ассоциацыгар киирэбит. Билигин Москва куоракка буолаары турар Федеральнай таҥымнаах мунньахха кыттарга бэлэмнэнэбит.

Кооператив үөскүн инники быыаныгар туһунан кэпсиир эбит буоллахха, маннык. Биһиги киирбит дьон сыыйа мунньуммут "квадратнай метэрэлэри атыылаһар" үсүлүөбүйалара тэриллэриигэр үлэлэһиэхпит. Барыы билэрбит күрдүк, Дьокуускайга дьиэ тутуута элбэҕэ. Түөр тэриллэнэри кытары дьоҕабар туһэрсэн, кооперативка киирэн үп мунньуна сылдьар дьон чопчу саҥа тутуулар дьиэҕэ дьоҕабар түһэрсиэхтээхтэр. Холобур, саҥа дьиэ бу үүнэр 2004 сыл саас тутуута саҕаламмыт уонна сыл бүтүүтэ үлэҕэ киирэр. Кооператив чилиэнэ биһигин киирэн сыл иннитэн бу дьиэҕэ харчытын мунньар. Дьиэ тутуулаҥына, онно киирэр уонна хаалбыт суматын үйүн болдьохох төлөөбөр. Биһигин биһиги саҥа тутулла турар дьиэлэргэ квартиралары ыларга үлэлиэ сылдьабыт. Эбэн этиэхпин баҕарабын, дьизни кооператив иннүө Дьокуускай куоракка эрэ буолбакка, Чурапчы улуутун хайа баҕарар нэһилиэгэр ыыахха сөп. Улуустан киирэн дьизнэн дьарыктанар тэриллэлэргэ сылдьан, тыа киһитэ кыһалҕатын барытын саҥалыы ирдэхоро кэлсэтэн таҕсара олус суоллаах. Биһиги тэриллэбитигэр нэһилиэгиэн кытары үлэҕэ үрдүк педагогическай үөрэхтээх специалистар үөскүүллэр, биллэн турар, саҥалыы билэлэрэ ирдэниллэр.

Чурапчы улуутуттан барыта ПРИТ 141 чилиэнэ баар, кинилэртэн дьизнэк барыта 27 киһи Дьокуускайга, иккэн киһи улууска ыыллар. Өссө да дьон киириэхтэрин баҕараллар эбит, онон нэһилиэгиэн туруорсуутунан быыыллыыллар Чурапчы улуутуттар филиал тэриллибит. Иккэ бөлөхпүт үлэлиит кэрэлиинэ. Председателиэн уйун хамнэ пенсионнай системаҕа сирдэрбэккэ үлэлэзбит Таисия Георгиевна Сивцева, кассир-бухгалтерынан эмиэ суот-чуот дьыалатыгар опыттаах Мелания Моисеевна Никитина ананан үлэлэрин саҕалаппыттар. Филиал үөскүүбит биир ыйыгар 14 киһи саҥа киирдэ. Онон биһиги үлэбитин интэриэһиргэбиттэр, бука диэн, кинилэри кытары билсиҥ.

Биһиги 1999 сылааҕыттан профсоюзпут тэрийэрбитигэр дьон өссө-сүбэлэн саҕаламмыыбыт. Чурапчытаабы филиалбыт үлэтэ этэҥэ туруутугар улуус олохтоохторо, дьаһалта күүс-көмө буолуохтара диэн миэ биэрэ санаалаахпын. Биһиги ыытар үлэбит кс хоноохо хас биирдии ыал, дьиэ -хаҥан үөһэттэн баланан хатаспакка, бэйэ-бэйэлэриэр кэмэлэйэн, эрэнсэн, сүбэлэһэн, харчыларын сөпкө быыстаныан бары биирдэ кыһалҕаттан тахсыылара буолар.

Аныгыскы анал таһаарыы "Олоҥхо дойдута" диэн кредитнэй кооператив үөскүүгэр аканыаҕа.

Биһиги аадырыспыт: Дьокуускай куорат, Ярославскай уул., 30/1, №3, телефоммут 44-63-27, факспыт 44-51-95.

Биир дойдулаахтарбар үлэмтигэр сигиһиннии, чэгиэн-чэбдик дорообуйаны баҕарабын.

Истиҥ эҕэрдэни кытары "Олоҥхо дьиэни рассрочкаҕа" ЖСК бырабыыланнаатын председателэ Аграфена БОРИСОВА.

ХАРЧЫ ИЭС ЫЛЛЫМ

Мин дьоҥу таһар идэлээх суоппарбын. Дьоҥҥо-сэргэҕэ сүрдээх көмөлөөх, наадалаах ПРИТ диэн тэриллэ баарын быйыл истэҥнэмин, оҕолорбар кыра харчыбын үүрдэрэн, арыый эгэрдиим. Оо түмүгэр, эбии иэс ылан саҥа массыына атыылаастым. Билигин ый аҥын кыраларын төлөөн сылдьабын, биирдэ үүрэн биэрэр олус ыарахан, хос нэска киирэбин, хата, профсоюзтарым баҕаралаа сыл төлөөбөр кыах биэрдилэр.

Профсоюз барыы үлэһиттэригэр сүүрэн-көтөн, быыһаран, дьоҥҥо-сэргэҕэ көмөлөөн салгыы оҕолорутар баҕарабын.

Доруобай буолуҥ!

Биһиги улуустутар ПРИТ филиала айылгыбыта олус үчүгэй. дьиэлэн-уоттаан, кимиэхэ омук сиригэр пуговка биэрэн, кимиэхэ оҕото үөрэхэх киирэригэр үөлэн көмөлөөн үгүс өруттэх үлэни ыытан, субэлэрин-аналларын салгыы олоруохтара диэн бэлэх эрэллэхпин. Баҕам диэн өссө маннык: киһи барыта Китайга эбэтэр Японияҕа кыайан айаннаабат, аны тереебут республикабыт сирин билэр-көрөр эмиэ сирэ-баана миэстэлэринэн дьиэ сыныаныы кэлэр өттүгэр тэриллэрэ буоллар.

Петр ЗАХАРОВ,
предприниматель,
Чурапчы сэл.

ОҔОЛОРУМ ДЬИЭЛЭННИЛЭР

Мин үгүс оҕолоох ыал ийэтэбин, эбэтэбин, кэргэммиэнэн тереебут улуустутар үлэлиикэмсэ сылдьабыт. Бэйэм үйүйдэн иитэччитэбин, кэргэним Николай Романович лесхозка кыһаабынай инженер. Оҕолорбут үөрэнэлларигар баҕар буолан хамнаспыт тук буолбат. Онон тыа ыалын сирэйинэн сүөһү иитэн эбиэбит. Хата, бу түс идэлээх үлэһиттэр профсоюзтара диэн баарын истэн, онно киирэн ыраланан харчы чорботон уурэн быйыл үлэһит буолбут оҕолорбутугар куоракка дьиэ атыылаастыбыт. Дьиэ сыанатын аҥарын төлөөбүппүт, аны хаалбыт аҥарын дьэ барыы кэмнэлэн төлөөччүтүт. Оҕолорум куоракка дьиэлэнэн абыраныыллар, үөлэнилэригэр-үөрэнэллэригэр үсүлүөбүйэ баар буолла диэн олус үөрэнэстэннэн сылдьабын. ПРИТ барыы үлэһиттэригэр, чуолаан председатель Аграфена Михайловна Борисоваҕа махтабыт улахан.

Инникитик өссө сайдан адар ыалта, саҥа үлэһит буолбуттарга көмөлөөн сылаатаах анал Программа оҥоһуллара буоллар диэн баҕарабын.

Галина ДЬЯЧКОВСКАЯ,
Чурапчы сэл.

"ЭРЭЛЛИИН" БИИРГЭБИТ

Үөрэммиччэ, пенсиянан хаачыллыыбыт государстволтан тутулуктаах буолуо " диэн саныыбыт. Үрдүк да, кыра да хамнаска сылдьыбыттар билигин араас-бараа пенсияны ылар күрдүкпут эрэдэри, ардыгар сылыынан улахан ыраастааннаах хамнастаах буоллуоҕа.

1). Баҕаҕай – баара-суоҕа 553 солк., маны государство үөрүнэр.

2). Страховой – үлэлиир кэмигэр үлэнэ сталыттан, ылар хамнаскыттан тутулуктаах. Билигин государственнай тэриллэҕэ үлэлээбэт, кэтэх хаһаайыстыбаларынан дьарыктаначчыларга бу чаас суох буолар.

3). Мунньуу чаата – бу кэс биирдии киһи баҕа өттүнэн мунньуутта. Төлөнөн пенсияҕа тахсар саабын чуолаабыт буоллаҕына, соччоҕон элбэх сууманы үгүлүүн кэнэ, оччоҕо эрэ ыллас кэм иһигэр сөптөөх пенсияны мунньунаҕын. Оттон адаҕар, 30-40 саастаах дьон кыраттан саҕалыахтарын сөп. Уҥуу мактиэнэнэр, нэһилиэстибэ быыыытынан бэриллэр, ол эбэтэр уруммут киһи өлөн хаалар түбэлтэлигэр үс оҕолоругар бэриллэр.

Эдэр юрист, Ил Түмэн депутата Федор Луковцев 1985 с. государстволтан тутулуга суох "Эрэл" диэн пенсионнай фонда тэрийэн биир дойдулаахтарын миниэн оскоторуон туттуур кэскилэхэх суолу таба көрөн үлэлиир. "Эрэл" фонда туһунан элбэхтик суруйаллар, кэпсиоллор. Мин пенсионнай система ветерана буоламмын "Эрэл" фонда агенниэн аннынам, аны ПРИТ филиалын салайабын. Бу икки оптым бэйэ-бэйэлэрин сигэрэхэ, толорсон биэрэр тэриллэр буоллаллар. Ким интэриэһиргэбит кэлин, билсиҥ, ыытыахпыт.

Таисия СИВЦЕВА.

Сэтинньи 5 күнүгэр 2003 с.
Сэрэмэдэ 10 ч. – 17 ч.
А.П.Мунхалов аатынан
картиннай галереяҕа
Чурапчы улууһун уран тарбахтаахтарын
"Хаарчаана"
кыһыҥгы таҥас-сап
аны-быыстапыытыгар
ыҥырабыт!
Кыттыыны ылаллар: "Кунияй" ХЭТ,
"Арчы" УаК, биирдиилээн хоруут
мастардара.
Аттыгы баар буолуохтара:
этэрбэстэр,
бэргэһэлэр, утуктаах, билэлэр.
Киирии билиэт саната: 15 солк.
Быыстапка эбэтэ сыах улаатыр.
Кэлиҥ, сэҥээрэ хаҥ,
аныыллыҥ!
"Ай" народнай студия.

КОНКУРС "АБИТУРИЕНТ - 2004"

Кафедра журналистики Якутского государственного университета имени М.К.Аммосова совместно с редакциями республиканских, районных, улусных газет и Национальной вещательной компанией "Саха" объявляют конкурс "Абитуриент-2004".

Цель его – выявить среди учащихся старших классов общеобразовательных школ и других учебных заведений ребят со способностями к журналистике, помочь им подготовиться к творческому конкурсу при поступлении на специальность "Журналистика" в ЯГУ и другие университеты России.

На конкурс принимаются опубликованные в печати, переданные по телевидению и радио журналистские произведения (заметки, корреспонденции, статьи, репортажи, интервью, аудио- и видеозаписи передач) на русском и якутском языках, а также на языках народов Севера.

К конкурсу не допускаются (не рассматриваются и не рецензируются) стихи, рассказы и другие литературно-художественные произведения и рисунки, а также произведения, опубликованные в стенгазетах, буклетах и бюллетенях, рукописных изданиях и в Интернете. Не рассматриваются и не принимаются во внимание отзывы, характеристики, дипломы, грамоты, рекомендации.

Конкурс проводится по трем возрастным группам – отдельно для учащихся 9, 10 и 11 классов.

Победители в каждой возрастной группе награждаются дипломами и памятными подарками.

Участники конкурса из числа учащихся 11 класса, показавшие способности к журналистскому творчеству, рекомендуются для поступления в вуз на специальность "Журналистика".

Последний день приема конкурсных работ – 30 апреля 2003 года.

Работы высылаются авторами по принципу самовыдвижения по адресу:

677901, г. Якутск, улица Белинского, 58, ЯГУ, филологический факультет, кафедра журналистики. С пометкой "На конкурс "Абитуриент - 2004".

А.П.Мунхалов бириһигэр Чурапчы улууһун эдэр худуоһунньуктарыгар көрүү - конкурс ыытыллар. "Тохтоо, түгэн, эн дьиктигин!.."

Балаһыанньата

Тэрийээччилэр: Чурапчытаабы культура управлениета, А.П.Мунхалов аатынан картиннай галерея, "Ай" народнай студия.

Буолар күнэ, миэстэтэ: Кулун тутар ый, 2004 сыл. А.П.Мунхалов аатынан картиннай галереяҕа.

Сыала-соруга: Эдэр худуоһунньуктар уруһуйдуур дьоҕурдарын сайыннарыы, саҥа талааннары арыйыы.

Тема: "Тохтоо, түгэн, эн дьиктигин!..".

Усулуобуйата: Көрүү-конкурска 20 – 45 саастаах Чурапчы улууһун олохтоохторо кытталлар. Хас биирдии кыттаччы 3 үлэнэн кыттар. Тематыгар сөп түбэһиннэрэн араас техниканан кыттыан сөп. Ол эбэтэр: масло, акварель, тушь, гуашь, харандаас, пастель, гравюра.

Көрүү – конкурс ирдэбилэ: Масленай оноһуукка ирдэниллэр кэмэй 55х43 см, атын уруһуйдар кэмэйдэрэ 50х33 см.

Үлэлэр паспортаах, араамалаах, таастаах, ыйанар биэтилэлээх буолуохтаахтар.

Көрүү - конкурс кыттыылаабы компьютерга бэчээттэммит визиткалаах буолуохтаах, үлэ саҥнигэр автор толору аадырыһа суруллар.

Конкурска кыттыбыт үс бириистээх миэстэҕэ тиксибит үлэлэр А.П.Мунхалов аатынан картиннай галереяҕа фонда быһыытынан хаалаллар.

Наҕараадалааһын:

Гран - при: РФ уонна Саха Республикатын народнай худуоһунньуга, П.А.Ойуунускай аатынан Государственнай биириэмийэ бастакы лауреата А.П.Мунхалов аатынан бириис.

I миэстэ, II миэстэ, III миэстэ.

Кулун тутар 1 күнүттан үлэбитин культура управлениетыгар А.П.Мунхалов аатынан картиннай галереяҕа туттараҕыт.

Кыттааччыттан 300 солк. усунуос ирдэнэр. Билсэр тел.41-317.

ЭҮРЭЭЛИЙЭБИТ

Күнду дьүөгэбитин Марина Николаевна Турантаеваны 50 сааскын туолбут кэрэ-бэлиэ үбүлүйүгүнэн ис сүрэхлиттиттэн эҕэрдэлиибит!

Баҕа санаа бастыҥын, үтүө санаа үтүмэнин эйиэхэ аныыбыт. Үөрүү-көтүү үктэллэнэн, кыайыы-хотуу кынаттанан кырдьар диэни билиниимэ, ыарыы диэни ылыныма, уйгу-быйаҥ олохтон, күүүк үөрэ-көтө сырыт.

Одьулуунтан дьүөгэлэриҥ Мотя, Ньургуһун, Гутя дьиэ кэргэттэрэ.

СҮТУКТӨННИБИТ

Харанга, күрүҥ маҥаас (кытархайдыҥы) тыйы тыйаҕас Мүгүдайга Толстоухов Николай Николаевич хотонугар түрар. Сүтүктээхтэр кэлэн ылыҥ.

* * *

Кугас зриэн (сүрүннэрэ кугас, арҕаһыттан холун батыһа маҥаннаах, самыытыгар өтпүгүн батыһа маҥаннаах), атахтара маҥан, маҥан сирэйдээх аттаммыт оҕус тыйаҕас сүттэ. Бэлиэтэ – аҥар кулгааҕын тэбэтэ кыратык лаппиллибит, хайа быһыылаах. Ким көрбүт, билбит 23-257 №-дээх телефонҥа биллэрэргитигэр.

* * *

Кэбэччэр тиҥэһэ биэ сүттэ. Хаҥас кэлин атаҕар чүкүлаах. Миинниллэр өттүгэр Т буукуба, миинниллибэт өттүн буутугар S буукуба түһэриллибиттэр. Ыам ыйын саҥатыгар атыыр күүннаммыта.

Сылгылар иккиэн ыам ыйын саҥатыгар суппуттэрэ. Ким көрбүт, билбит 41-416, үлэ чаһын саннитэн 42-153, 42-579 телефоннарга биллэрэргитигэр көрдөһөбүт.

АТЫЫЛЫЫБЫТ

Продаем компьютеры P4 - 1700 (25000 руб.), CELERON - 400, 600, 900 (15000 - 18000 руб.). Ноутбук RoverBook P3 - 1130 (40000 руб.), цифровую камеру Olympus (12000 руб.). Тел. 42-402 (рабочий), 42-409 41-957 (после 19.00 ч.).

БИЛЛЭРИИ

Российскай Федерация Государственнай Думатыгар турбут депутаккка кандидаттар бэрэстэбиталлэрэ сэтиньи 3 – 4 күннэригэр "Саҥа олох" хаһыакка бэчээттэнэргэ уонна олохтоох телевидениеҕэ тахсарга сэрэбиэйдэһиигэ (жеребьевка) ыҥырыллаҕыт. Ыытыллар сирэ – быыбар территориальнай комиссиятын хоһо.

Быыбар территориальнай комиссията.

Нам улууһун олохтоохо
РОМАНОВА Екатерина Лукинична
эдэр саҥыгар эмискэ ыарахан ыарыыттан өлбүтүнэн оҕолоругар, кэргэнигэр, ийэтигэр, аҕатыгар уонна балтыгар Мария Захаровна Бурцеваҕа, кутаатыгар Иван Иннокентьевич Бурцевка, бары аймахтарыгар, аҥыларын тэҥнэ үллэстэн туран, дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.

Чурапчыттан Рожина, Бурцевтар дьиэ кэргэттэрэ.

Тутуу прораба, коллегабыт
ТУРАНТАЕВ Сергей Лаврентьевич
эмискэ өлөн туораабытынан кэргэнигэр Татьяна Павловнаҕа, оҕолоругар, сиэннэригэр дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.

Капитальнай тутуу управлениета, архитектура отдела, "Чурапчастри" ХЭО, "Томторстрой" ХЭО, "Стиль" ХЭО, маһы таҥастыыр комбинат коллективтара.

Кутурҕаннарын тиэрдэллэр:

– Чурапчы сэлиэнньэтин олохтоохо Сергей Лаврентьевич Турантаев өлбүтүнэн кэргэнигэр Татьяна Павловнаҕа, уоллаттарыгар, кийиитэригэр, сиэннэригэр Чурапчы сэлиэнньэтин дьаһалтата.

– Улуус бастакы фермердэриттэн биирдэстэрэ Сергей Лаврентьевич Турантаев өлбүтүнэн кэргэнигэр Татьяна Павловнаҕа, уоллаттарыгар, кийиитэригэр, сиэннэригэр улуустаабы тыа хаһаайыстыбатын управлениета, баанынай хаһаайыстыбаларын түмсүүтэ.

– Аҕата Сергей Лаврентьевич өлбүтүнэн уоһугар, бииргэ улаатыыр коллегаларыгар Рустам Сергеевич Турантаевка РФ Пенсиябаҕа фондатын СР Чурапчы улууһугар управлениетын коллектива.

– Бииргэ үөрэммит табаарыстара, улуус бастакы фермердэриттэн биирдэстэрэ Сергей Лаврентьевич өлбүтүнэн кэргэнигэр Татьяна Павловнаҕа, уоллаттарыгар, кийиитэригэр, сиэннэригэр Чурапчытаабы интернат-оскуоланы 1968 с. бүтэрбиттэр.

– Табаарыстара, бииргэ үөлэхтэбит коллегалара Сергей Лаврентьевич өлбүтүнэн кэргэнигэр Татьяна Павловнаҕа, уоллаттарыгар Рустамҥа, Сергейгэ, кийиитэригэр уонна сиэннэригэр Ноговицын С. Т. уонна Черкашин Е. Н. дьиэ кэргэттэрэ.

– Улуус балыһатын таас дьиэтин салайан туттарар прораб Сергей Лаврентьевич Турантаев өлбүтүнэн кэргэнигэр Татьяна Павловнаҕа, оҕолоругар, сиэннэригэр "Центрснаб" ГУП коллектива.

– Талталлаах кэргэнэ, аҕалара, эҥэлэрэ Сергей Лаврентьевич өлбүтүнэн Татьяна Павловнаҕа, оҕолоругар, сиэннэригэр "Бэксэк" ХЭТ, "Домплет-интерьер" ХЭТ, ВОСМ АО, "Наумов" ЧП, "Петров" ЧП, "Мас" ХЭТ, "Интертехстрой" ХЭТ коллективтара.

– Аҕата Сергей Лаврентьевич өлбүтүнэн бииргэ үөрэммит табаарыстарыгар Рустамҥа Чурапчы орто оскуолатын 1994 сыллааҕа бүтэрбиттэр.

– Сергей Лаврентьевич өлбүтүнэн кэргэнигэр Татьяна Павловнаҕа, оҕолоругар Рустамҥа, Сергейгэ, кийиитэригэр, сиэннэригэр, ҥугас аймахтарыгар ыкса ыаллара.

– Сергей Лаврентьевич олохтон туораабытынан кини дьиэ кэргэттэригэр улуустаабы кини балыһа коллектива.

– Бэйэларын үлэһиттэрэ Поисеева Анастасия Константиновнаҕа, кини дьиэ кэргэнигэр тойоно Сергей Лаврентьевич Турантаев өлбүтүнэн 5048 №-дээх Чурапчытаабы сберб

Эдьиийбит, балтыбыт
СЕДАЛИЩЕВА Мария Николаевна
эмискэ ыалдьан өлбүтүнэн аҕатыгар Николай Гаврильевичка, кэргэнигэр Петр Григорьевичка, уоллугар Гришаҕа, кийиитигэр Аленаҕа, сиэнигэр уонна бииргэ тереебуттэригэр дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.

Чакыртан, Чурапчыттан, Дьокуускайтан Кириллиннэр.

Кутурҕаннарын тиэрдэллэр:

– Кэргэн өлбүтүнэн бииргэ үөрэммит табаарыстарыгар Петр Григорьевич Седалищевка Амма орто оскуолатын 1968 сыллааҕа бүтэрбиттэр.

– Эдьиийэ Мария Николаевна олохтон туораабытынан Афанасий Михайлович Кириллиннэргэ "Центрснаб" ГУП , улуус тутаачылара.

– Дьүөгэлэрэ Мария Николаевна өлбүтүнэн кэргэнигэр Петр Григорьевичка, уоллугар Гришаҕа, кийиитигэр Аленаҕа, сиэнигэр Одьулуунтан Аржакова, Тарасовтар, Андросовтар дьиэ кэргэттэрэ.

– Мария Николаевна өлбүтүнэн кэргэнигэр Петр Григорьевичка, уоллугар Гришаҕа, кийиитигэр Аленаҕа, сиэнигэр Одьулуунтан ыаллара Павловтар, Петуховтар, Константиновтар, Софроновтар, Ефремовтар.

ОБЪЯВЛЕНИЕ

Чурапчинский гранильный завод приглашает на работу огранщиков. Оплата сдельная. Так же объявляет набор молодых людей до 30 лет на обучение по специальности "огранщика алмазов в бриллианты" с последующим трудоустройством. Срок обучения 6 месяцев. Обращаться по телефону 41-701 или по адресу: с. Чурапча, ул. Ньидьили, в здании МТС, вход с торца.

КҮН АХСЫН
ЧУРАПЧЫ – АЛЛАРАА БЭСТЭЭХ
Мүгүдайтан, Толейтан дьону ылабыт
Тел. 41-005, 42-207, 41-083

Редактор Г. Г. ПОПОВ.
ААДЫРЫСПЫТ: 678670,
Чурапчы сэл., Карл Маркс уул., 26 "а".
ТЕЛЕФОННАРБЫТ:
редактор – 41-332, отделлар – 41-265.
E-mail: sanaoloh@churap.sakha.ru

Тэрийэн таһаараччылар: СР Правительствота, Чурапчы улууһун "Саҥа олох" редакционнай-издательскай холбоһук Государственнай учреждение. Массовай информация средстволарын туһунан РФ Сокуоннарын тутуулуу хонтуруоллуур уонна регистрациялыыр РФ бэчээккэ СР региональнай управлениетыгар 2003 с. бэс ыйын 20 күнүгэр регистрацияламмыт нүөмэрэ – ПИ №19-0423.

"Саҥа олох" редакционнай-издательскай холбоһук ГУ. Офсетнай бэчээт. Сакаалын № 126. Тираж 1733. 29. 10. 2003 с. бэчээккэ бэриллибит.

Автор суругар этиллэр санаа редакция позициятыгар малдьы сөп түбэһэр буолбатах. Сурукка мйыллар чахчылар кырдьыктаахтарыгар эппиэтинэһи автор тус бэйэтэ сүгэр.